

ШЫН

СЭКП-нин Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,
Тыва АССР-нин Дээди Советинин органы

1923 чылда
үндүрүлгөсү

1962 ч.
НОЯБРЬ
22
ЧЕТВЕРГ
№ 275 (5372).

Өртөө 2 көп,

Совет Эвилелинин Коммунисттик партиязынын Төп Комитетинин Пленумунун лугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

СЭКП ТК-нын Пленумунун ноябрь 20-де кежээ-
ки хуралына санал берген эштер болза:

П. А. Волков (ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели-
нин күш-ажыл болгаш ажал төлөвиринин айтырыгла-
рынын талазы-биле Күрүне комитетинин даргазы),
Ш. Р. Рашидов (Узбекистаннын КП ТК-зынын бирги
секретары), Н. Я. Мамай («Красноуголь» трестинин

№1 «Суходольская» шахтазынын комбайн бригада-
зынын бригадирин), Д. А. Кунаев (Казахстаннын КП
ТК-зынын бирги секретары), М. В. Куликова (Ивано-
вонун Дзержинский аттыг аргыыр-дыдар фабриказы-
нын мастер дузалакчызы), В. Ю. Ахундов (Азербай-
джаннын КП ТК-зынын бирги секретары).

СЭКП ТК-нын Пленуму ажылын үргүлчүлөп турар.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНИН ПЛЕНУМУ

Ноябрьның 20-де Москвага СЭКП
Төп Комитетинин Пленуму ажылын
Третьяков улуг Ордунга уламчы-
лаан.

Эш Н. С. Хрущевтун «ССРЭ-нин
экономиказынын хөгжүлдөз болгаш
улус ажал-агынын партияны
удуртулга» деп илеткелин чугаала-
жып көөрү эртеги хуралга эгелдөөн.

СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле
Бюрозунын Даргазынын бирги
оралакчызы эш Г. И. Воронов бир
дугайында сөс ап, чүве чугаалаан.
Төп Комитеттин бо Пленуму болза
Коммунисттик партиянын алдарлыг
төөгүзүгө чугула үе-чада болур,
ушак чүртүвуска коммунизмин
улам ийди тилелдегил тургузары-
га кедейрей улуг ужуз-дузалыг бо-
лур дээрин бистер шүптүсүс би-
лиш турар бис деп, ол чугаалаан.

Сөөлгү чылдарнын дүгүзүндө бис-
тин партияны эрти, үе-шаа эртен
организмизм формаларын ленинчи
дүгүзүндө эртен дийим сый шашы-
шаан, улус ажал-агынын партиянын
болгаш күрүнеин удуртун чай-
гылыш чок болбазыраггайжылдып
кегелген. Совнархозтарын болгаш кол-
хоз-совхозтун бүдүрүлгө эгелде-
лери тургускан чорук онза улуг
ролду ойноган. Илчиз-даа амы-
дырал бурунгаар чоруп турар, ком-
мунисттик тургузушунун практи-
казы чаа сорулгаларын, чаа негел-
дери ийди үндүрүп турар, ми-
чангап ажал-агынын эгелде-баш-
карынын бүгү системанын улам
ийди болбазыраггайжылдып дуга-
йында доктаамал саргыш салыр ке-
рек.

Коммунизмдин материал-техник-
тиг базанын тургузар дөш деми-
сел ажал-агынын ажалдарын кал-
барышканын дыка улагаттыр-
ган деп, оратор демдегелген. Улус
ажал-агынын бүгү-ле адырал-
дында шынар талазынын улуг еке-
рилдери болуп турар. Бистин эко-
номиказынын хөгжүлдөзүнүн чаа
утка шынарынн чаа организми
удуртулганын чаа негеш турар.
Ийди болган төзүлдө, ССРЭ-нин эко-
номиказынын хөгжүлдөзүнүн болгаш
улус ажал-агынын партияны
удуртулганын дугайында айтырыгын
Н. С. Хрущевтин егелегин чоруту-
биле бо Пленумга тургускан чорук
кедейрей улуг ужуз-дузалыг болуп
турар-дыр.

Россия Федерациязынын партия
болгаш совет органнын органи-
зас талазы-биле чаарты тургузары-
нын талазы-биле саналдарын дуга-
йын эш Воронов Пленумга илет-
көөн. РСФСР-нин амыг областары-
нын болгаш крайларынын девиш-
көөнине үлөтүр бүдүрүлгөин удур-
турун талазы-биле партиянын
туксалаан 45 обкомдарын болгаш
крайкомдарын база көдөө ажал-
агы бүдүрүлгөин удуртурун та-
лазы-биле — 45 обкомдарын бол-
гаш крайкомдарын тургузарын бо-
лаш турар. Бир болза үлөтүр, бир
болза көдөө ажал-агы колдан тур-
пар алаан кал областарга партия-
нын чагыс обкомун тургузарын тө-
лөвилеп турар. Автономдул республи-
каларын хой нуруузуна үлөтүр
бүдүрүлгөин удуртуп талазын
биле бөрүнү болгаш көдөө ажал-
агы бүдүрүлгөин удуртуп талазын
биле бөрүнү тургускаш, ук респу-
бликаларга партиянын чагыс аай
обкомдарын тургузар болуп турар.
Девишкөө аайынын 765 бүдүрүл-

ге эгелдери бар турарын болап
турар. Партиянын көдөө райкомна-
рынн орунга девишкөө аайынын
бүдүрүлгө эгелдери партия
комитеттерин тургузарын төлөвилеп
турар.

Амыг үедө РСФСР-де үлөтүрүп,
транспорттун, туудунун болгаш хо-
рай ажал-агынын партия органи-
зацияларын удуртун боттандырып
турар партиянын 394 хооркомдары
болгаш хоорайнын 233 райкомдары
санаттынып турар. Эш Вороновтун
болап турары-биле алырга, ол пар-
тия комитеттерин хөвээр арттыра
чогур болуп турар. Оон алырга хо-
рай чанынын зонадада туруп ту-
рар хоорайларын болгаш суурлар-
нын үлөтүр бүдүрүлгөлерин партия
организацияларын каттыштырар
чаа 57 хооркомдарын тургузар бо-
лап турар. Көдөө черлерде туруп
турар бүдүрүлгөлерин болгаш туут
черлерин партия организацияла-
рын удуртуп-биле үлөтүр бүдүр-
үлгөин удуртуп партия комитеттерин
тургускан турар.

Партиянын областар болгаш
крайлар комитеттеринин структура-
сы база-ла ескерилер. Үлөтүр бүдү-
рүлгөин удуртуп талазы-биле об-
комдарга болгаш крайкомдарга база
көдөө ажал-агы бүдүрүлгөин
удуртуп талазы-биле обкомдарга
болгаш крайкомдарга ийи-ийи се-
кретарынын согурун болгаш чо-
гуур калдыктерин болурун болап
турар.

Совет органнын чаарты тур-
гугулаан база-ла чоруткан турар.
Крайларга болгаш областарга ажал-
агы чоннар депутаттарын туксай-
ла ийи-ийи Советтерин болгаш
оаларын куушомдарын согурун,
а автономдул республикаларга Дээди
Советтерин, оларын Президи-
умдарын болгаш Министрлер Чөвү-
лелин хөвээр арттырынын төлөви-
леп турар.

Ам республикада туруп турар 67
совнархозтарын орунга улагаттыр
каттыштырган экономикалык район-
дарын 22—24 улус ажал-агы
чөвүлелерин тургускан турар. Ту-
тук туксалаан адыр болур, девиш-
көө аайынын улуг-улуг туут кат-
тыжымдарын организилап турар.
Оларын удуртуп-биле РСФСР-
нин Министрлер Чөвүлелинин ча-
нынга тууду талазы-биле респу-
блика Чөвүлелин тургузар.

Эш Воронов оон мый Россия Фе-
дерациязынын үлөтүрүп болгаш
көдөө ажал-агынын хөгжүлдөзүнүн
чамдык түнөөлөргө болгаш со-
рулгаларына доктаган. Чеди чыл
планынын эгелдери бээр респу-
бликага үлөтүр продукциянын бүдү-
рүлгө контрол чуратайларда баш
ууд көрдүгөн 36 хуунун орунга
42 хууга ескен. Аар үлөтүрүп, ки-
ми, машина тууду болгаш тууду
индустриялы ооза дүргө-биле хөг-
жүтүр турар. Улустун хөгжөлдө
рааанарын бүдүрүп үндүрүлгөин улуг
өзүлдө чеди алынган. Бүдүрүлгө-
нин техниктиг деңгээли уагетке чок
өзүп турар.

Оон-биле чергелештир республи-
канын үлөтүрүлгөин ажылында улуг
честтер бар болуп турар, бар кур-
лавыларын болгаш болунар ар-
галарын багы ажаллап турар. Феде-
рацияга эртен чылын чүгө сов-
нархозтар талазы-биле 2600 бүдү-
рүлгө хөрүне планынын күсөт-
пөөнөр. Бо чылын он ааларын
дүгүзүндө ийди бүдүрүлгө
2280 болуп турар азы 20 хуузу.

Машина туудунун заводтарында де-
ришкенин долгуз-биле ажаллап
турарынн коэффициенти кончү
күдү. Үлөтүрүп болгаш туудуну
удуртууда четпестерин чайладыр
дөш республиканын партия болгаш
ажал-агы органын соңгарлап
болбас темпелерин алыр.

1953 чыл-биле деңгээрге, рес-
публикага тараа белеткелинин хөм-
чөөлү ийи катап ескен деп, эш Во-
ронов чугаалаан. Малчынар база-
ла чамдык чедишкенин чеди
алганар. Ноябрьнын 10-га чедир
күрүгө 3,8 миллион тонна ээти
саткан, ол болза эртен чылын ол
үезинде турганынан 397 муң тон-
на хой болуп турар.

Бо чыл агаар-бодуштуп байла-
дарынн талазы-биле таарымча чок
болган. Ийди чорук эртен үеде
таарымша болза бирге берге бай-
даларга таарымша турган бис. Ол
нарын байдалдарын үезинде чер
болгаш мал ажалынн продукция-
нын бүдүрүлгөин деңгээлн көдү-
рүлгөин арзын хамыктын мурунда
СЭКП ТК-нын, а ол ишмаш Феде-
рациянын партия, совет болгаш көдөө
ажал-агы органынын көдөө
ажал-агынын хөгжүлдөзүнө шыг-
гыч четпестери чайладыр-биле
алган хөмчөлөри берген. Колхозтар
болгаш совхозтар сген шөлдү сис-
теманн хорамын чок кылган бол-
гаш тарылга шөлдөрин тургузуу
чаарткан. Эртен чыл-биле деңгээ-
ге, тараа култуураарынн шөлдү
барык-ла 7 миллион гектарга ескен,
тараа-бодыларын, чигир сөккөзү-
нүн тарылга шөлдү көзүдөн. Сген
тараан шөлдери өзөдөдиринин,
чүпү-даа тарымаан азы чыдар, а-
дыр кал черлерин кызырарын
болгаш чаа черлерин шигежтени-
ниг күүлөй-биле 400 миллион пуд
ажыг тараан немей алган. Кайхо-
тар болгаш совхозтар малды семир-
ти азыраарычче улам-ла шилчип,
коданын структурасын экижидип
турар. Эртен чыл-биле деңгээрге,
инектерин саны 1.083 башка кө-
зүдөн.

Илчиз-даа бистер чеди алынг-
ан түнөөлөргө пөтүп шыдаас
бис. Россия Федерациязынын кол-
хозтары болгаш совхозтары кедейрей
байлак кулавырларды болуп тур-
гар, олар оу амызында багы
ажылап туралар. Тараа, эгт, сүт
болгаш еске-даа продукттар бүдү-
рерин дыка дүргө темпелер-биле
көзүдөдүр болуп болгаш көзүдөдүр
даа керек.

Түнөөлөдө эш Воронов мынча
деп чугаалаан: Россия Федерация-
зынын партия организацияларын
үлөтүрүп, туудуну болгаш көдөө
ажал-агынын удуртун экижидип-
шаан, экономиканын хөгжүлдөзүн
болгаш республиканын улус ажал-
агы партияны удуртулганын
экижидерге чаа чедишкенин
чеди алыр дөш, бүгү-ле чүдүлө-
рин кылдыр дээрин бистин партия-
нын Төп Комитетинге шындык
тур бис.

Украинанын КП ТК-зынын бирги
секретары Н. В. Подгорныйга сөс
берген. Бистин чүртүвуска комму-
нисттик ийитилдери дүргө-биле тур-
гузарына он чугула ужуз-дузалыг
айтырыгын Пленум чугаалажып
турар-дыр деп ол чугаалаан. Улус
ажал-агынын удуртун улам ийди
үндөсүн-биле экижидер талазы-биле
ТК-нын чаа хөмчөлөрин калбаа-
биле хулаап ап, чүдүлгүзүн көөр

дээрине чигинип турбас. Оон ий-
дишкенин долгуз-биле ажаллап
коммунисттик тургузушунун чаа
чадазынын негелдери таарым,
коммунисттерин, бүгү ажалчы чөв-
нүн инициативанын улам ийди, кү-
чүзү-биле хөгжүлдөргө таарымча-
лыг аргаларын тургузуу, СЭКП-нин
төөгүзүгү ХХП съездинин хулаап
алганы өндүр улуг программаны
боттандырып дөш бүгү партияны
ролон болгаш харымсалганын улам
бедидип турар.

Үлөтүрүп болгаш туудуну эрге-
леп башкарып 1957 чылда эзе
тургузарын чорутканын түнөө-
линде улус ажал-агынын ол эң
чугула адырлары дыка эки ажаллап
турар алганар. Баштайгы меңдө-
лө алырга, чеди чылын 4 чылында
Украинага үлөтүр бүдүрүлгөинин
хөмчөөлү чеди чылын контрол чур-
атайлар-биле көргөнигө ууду 45
хуу өзөр. Ол чылдар иштинде чеди
чылын оналгаларында ажал
миллиард рубльдин продукциянын
бүдүрүп үндүрүр. Демир рулазы ты-
вар, кан экидирер, көдөө ажал-
агы машиналар, минералдык че-
мишчилдигер, хөм индиктер болгаш
продукциянын еске-даа хөмчөлө-
ринин тургусуу талазы-биле контрол чур-
атайлар ажал кылдыган турар.
Бүдүрүлгөлерин болгаш тууду-
ларынн шынар талазы-биле көр-
гүлгө экижөө. 600 ажал ууду
бүдүрүлгөлерин, оон иштинде—руда
болбазырадыр комбинаттарын, ода-
га ажалдар электри станцияла-
рын, «улуг химиянын» заводтарын,
дегелейде эң улуг домна болгаш
мартен суугарылар, күчүлүг прокат
стандарын ажаллап кирген. Бо
чылын Украина болза дайын муруну
чарында бүгү Совет Эвилелинин
бүдүрүп үндүрүп турганы хире мы-
ча үлөтүр продукциянын бүдүрер.

СЭКП ТК-нын март Пленумунун
шындыктерин амыралга боттанды-
рыпшаан, республиканын партия
организацияларын көдөө ажал-агыга
база чамдык чедишкенин чеди
алган. Украинага бо чылын агаар-
бодуштуп байдалы таарымча чок
болган болза-даа, хей-хей ажал-
агыларда багыт эвес дүжүт өстү-
түгөн. Республика ийитилдери
күрүгө 638 миллион пуд тарааны
саткан, мычангап тараа сатып алы-
рынын доктааттыганын планы чедир
күсөттигизин болза-даа, эң-не дү-
жүтүг болган 1958 чылдан 85
миллион пуд болгаш эртен беш
чылар иштинде ортума-биле сатып
ап турганынан 121 миллион пуд
тараа хей кылдыр сатып алынган.

Бо чылын берге байдалында кол-
хозтар болгаш совхозтар болза та-
рылга шөлдөринн структурасын
шындыктеринин экижидеринин,
чер ажалынн сген аралаштыр
системанын артышканынын үн-
дөсүн-биле уутканынын хараа-
зын ийди түнөөлөрин чеди а-
лган. Сген, биче дүжүтүг култу-
ралар тараан болгаш адырларын
арыг черлерин кызырарынын кү-
сөй-биле бо чылын кукурузанын
болгаш чочак-тараанын тарылганын
2 миллион гектарга калбаткан, ил-
чаарга 1953 чылдан бээр эки дү-
жүтүг култуура-биле шүптүзү 9
миллион гектар чер немей элетти-
ген. Чүгө кукурузанын тарылганын
1,8 миллион гектар турганынан 10
миллион гектар четкен, мычангап
ол—тараанын ийити чымыздан
улам ийди көзүдөдиринин болгаш

мады чөм-биле хандыларынын кол
куравыры болуп берген.

Мал ажалынн продукциянын
бүдүрери болгаш күрүгө дүжары
ескен. Эртен чыл-биле деңгээрге,
ээти сазы 23 хуу болгаш чур-
галарынын—20 хуу көзүдөн.

Эвилелешкен еске-даа респу-
бликалар-биле бир дөмей, Украинада
чедишкенин чеди алынганын
маргылдаа чок дээрин Н. В. Под-
горный чугаалаан. Илчиз-даа бир
эвес социалисттик экономиканын
ажалч улуг иштин кулавырларын
улам долгуз-биле ажаллап, ажал-
агынын удуртууга улуг четпестерин
болдурубаан болза, ол чедишкенин
оон-даа улуг болуп турган. Рес-
публиканын үлөтүрүп планын ийи-
тинде ажал күсөткен болза-даа,
эзэи хей бүдүрүлгөлер оналгаларын
күсөтпөөн. Чылын эгелдери бээр
оон 223 миллион рубльдин продук-
циянын чеди бербөөнөр. Продук-
циянын чамын хөмчөлөри бүдү-
рерин болгаш күш-ажалынн бүдү-
рүлгүзүнн өзүлдөзүнн талазы-биле
де чамдык хөмчөөлөринн база
болган. Эзэи эвес колхозтар болгаш
совхозтар техниканы багы ажаллап,
эртенин болгаш мурунчыл дүжүл-
ганын чедишкенинн копкак не-
терелдип турар.

Партия организацияларынн тала-
зында төп-даа черге, чер-черге-даа
улус ажал-агынын партияны удур-
тулганын эзе тургузарынн эргежөк
чугулазы ам билдинип алганар дээр-
ин бо Пленумга илеткелег кирген.
СЭКП-нин Төп Комитетин шын түн-
өөлө кылган-дыр деп эш Подгор-
ный уламчылаан.

Амыг үедө партия комитеттери
улус ажал-агынын ол-бо адырлар-
ын доктаамал-биле удуртпай бар
чүдүлөр бар. Ол дугайын бистин рес-
публика партия организацияларынн
шындыктерин хире алыр тургусуу
практиказын чөмчөлдөп турар. Чи-
жээлөөгө, Дөшкөк областын хөмүр
даш шахталарынн аргууларын
чүчү чугаалап турарыл дээр, пар-
тия организацияларынн чагы үедө кө-
дөө ажал-агы ажалдарыне кичээ-
гейн немей бергенде, шахталар
организмизм болгаш политиктиг
ажалынн деңгээлн кулаап, күш-
ажал болгаш бүдүрүлгө саргыла-чу-
турар баксырап, план болгаш хулаа-
гелер күсөттигизин бар болуп ту-
рар.

Республикада партия, совет бол-
гаш ажал-агы органынын эзе тур-
гусулар дугайында саналды Укра-
ина Коммунисттик партиязынын
Төп Комитетин СЭКП ТК-га кирген.
Республикада бүгү ажал-агы бол-
гаш култуура тургузушунун чаг-
гы аай удуртун хандылары-биле
Украинанын КП ТК-зына Президи-
умну арттырган, ТК-нын үлөтүр-
үп удуртуп талазы-биле Бюрозу ба-
за көдөө ажал-агынын удуртуп та-
лазы-биле Бюрозу тургузар деп болза
турар. 19 областарга партиянын
үлөтүрүп удуртуп талазы-биле об-
комдарын болгаш партиянын көдөө
ажал-агынын удуртуп талазы-биле
обкомдарын тургусууларын ажалыг
болуп кылдыр санап турар бис. Ол-
да областарга экономикаын, култуура-
нын, чырымышканынын удуртуп ки-
дистерин болгаш еске-даа чогур
кидистерин ийи-ийи облускомдары-
нын тургусууларын болуп турар.
Республиканын үлөтүр болгаш кө-
дөө ажал-агы бүдүрүлгөинн хөм-
чөөлү улуг эвес болуп турар оон е-
ске ады областарына шоолуг еске-
рилге кылбас.

Оон-биле калды административтиг
райондарын улагаттырып каттышты-
рылаар: 14-түн орунга оларын 7
чедир каттыштырар деп санап база
киртинген.

СЭКП ТК-га кирген бодуштуу
саналдарында көрдүгөн хөмчө-
лөри боттандырылганынын соонда
Украинага бүдүрүлгөин, колхоз-сов-
хоз эгелдери 250 хире партия
комитеттерин тургусуулаан турар
болгаш партиянын 580 көдөө райком-
дарын дүжүргөн турар.

Ол-да шыкаш эзе тургузушуну
совет органнын шүгүмү-биле ба-
за чорудар болуп турар.

Партия болгаш совет органнын
ол чаа структуралы тургустуна бер-
ген үедө оларын ажал-чорудула-
зын дыка экижидерге, оларын
удуртуучу ролон күсөткөдирине,
ажал-агынын организацияларынн не-
гелдери бедидерге, аны үндөсүн-
дөш бүгү социалисттик экономикаын
улам ийди күчүлүг көдүрө талазы-
биле кулавырларын мобилизаста-
рында эң-не таарымчалыг байлап
тургустунган турар дээрине ханы-
зы-биле бузурп турар бис деп
эш Подгорный чугаалаан. Боду-
нүн үндөсүнн ленинчи идеяларын сал-
ган турар, партиянын болгаш чам-
кыг шындыктерин калчар күсөтүп
турарынн талазы-биле контрол чур-
атайлар көрүп турар хөмчө-
лө аны дузаны чугаажокка база
чедирер.

Партияны удуртулганы күсөткө-
дирин-биле чергелештир ажал-агы
талазы-биле эргелеп башкарып ба-
за улам саймандыгжырар бис деп
Н. В. Подгорный айткан. Боду-
нүн

иштинде кирген бүдүрүлгөлөр тускай
бир чүдүлүн талазы-биле специал-
изациялан бүдүрүлгө каттыжым-
кынарын тургускан Лыовтун сов-
нархозун эзе саналын Украинанын
компартиязынын Төп Комитетин дө-
көөн. Оон тууду организацияларынн
санын кызырган болгаш оларын кү-
сөй-биле специализацияланган улуг
тууду организацияларынн саны кө-
зүдөн.

Коммунисттик тургузушунун
үндөсүн айттырылганын бирээи—
күш-ажалдын бүдүрүлгөүн бедиди-
ринин дугайында чугаалааш, бо та-
лазы-биле чамдык ажалдар кылды-
ган-даа бол, республикада эртенин
болгаш техниканын чедишкенин,
мурунчыл технологиянын ам-даа чет-
пес негелдери турар, машиналар-
нын, механизмдерин, материалдары-
нын чаа хөмчөлөри оожум тургусу-
лап турар дээрин Н. В. Подгор-
ный чугаалаан.

Ол чорук болза хей санын кон-
структор, эртем-шынчил болгаш
таевиелет организацияларынн кал-
дарын тарай берген-биле база
тайылбайлааттынып турар. Конструк-
тор, таевиелет болгаш эртем-шынчи-
лет организацияларынн улагаттыр кат-
тыштыгылаар, специализастар
болгаш оларын чатыргалазынын
байдалын таарыштырар дугайында
саналдарын, а ол ишмаш керээ-ду-
жугулаа эзууга ажалдар тургуз-
ууга ергежөк организацияларынн респу-
бликага болгаш экономикалык район-
дар каттыштырар талазы-биле са-
налдарын база бис бүрүп-биле дө-
көп турар бис.

Партия комитеттеринин болгаш эзе
организацияларынн ролон күсөткө-
дирине, бүгү партиянын организ-
мизм болгаш политиктиг ажалдарын
улам сарым-биле дүшүртүлгөин,
чөм-биле партиянын харылазынын
улам күсөткөдирине таарымчалыг
байдалды партиянын ап турар бо чаа
хөмчөлөри чигинип чок тургуза
дээрин эш Подгорный түнөөлө
чугаалаан. Илчиз-даа ол дээр
СЭКП-нин өндүрүп турар Программанын
амыралга боттандырып дөш деми-
селдин маалымалы болгай. Төп Ко-
митеттин бо Пленумунун шындыктерин
удуртулга болдуруп алган.
СЭКП ТК-нын ленинчи ТК-нын алгаш
дандыр көзөдө сарым каттышкан
Украинанын коммунисттерин болза
бүдүрүлгө күсөткөдиринн хөгжүлдөзүн
улам дүргөдир, коммунизмин тур-
гузарынн бүгү-үлүсү хөмчөө
улам улуг чедишкенинн чеди а-
лыр дөш бүгү чүдөдирин кылды-
лар.

Сөөлгү он чылдар болза улус
ажал-агынын удуртурун эң-не
болбазыраггай хөмчөлөри болгаш
аргаларын үр-түнөөдүг дилеп ты-
варынн үези болган деп, СЭКП-нин
Москва хоорай комитетинин бирги
секретары П. Н. Демишев чугаалаан.
Партиянын чорутканын революстук
эскертигелер бистик бүгү амыр-
дымыска калып хире чаагай салдыр-
ды болганын ам бүгүдө көрүп турар.
Ол эскертигелеринн ийити ула-
нышканын болгаш хойлаа эзууга
болуп чүдүлгө бар. Оларын шүптү-
зү массанын егелекчи чоруту эң-не
улау-биле хөгжүлдөргө, экономика-
нын болгаш култуураынн хөгжүлдө-
зүнн марксизм-ленинчи теориянын
үндөсүнн удуртун болбазырап-
гайжыларына хамарыжып турар.

Экономиканын хөгжүлдөзүнн айты-
рыларын, партия, совет тургузушун
бүгү-ле он чугула кезектерин хаара
тууду турар, Н. С. Хрущевтин илет-
келдери тайылбайлааттыганын чаа,
эртем талазы-биле ханы программаны
СЭКП-нин улуг Программанын күсө-
дирин дөш кедейрей улуг харымса-
галыг чорук негеш келген. Бо Пле-
нумунун шындыктерин болза партия
организацияларынн бүгү ажалын
шыгызын-биле экижидерине ийди
болуп болгаш коммунизм дөш деми-
селге чугула үе-чада болуп деп ди-
ми-биле чугаалап болур.

Теоретиктиг болгаш практиктиг
улуг ужуз-дузалыг болуп турар кон-
чүт чугула чүдөдирин Н. С. Хруше-
втин илеткелинде ажаллап кылган.
Мен хамыктын мурунлаа улус
ажал-агынын эртем талазы-биле
үндө

Чедимдин эгесинде бистин
рикаларынсыз хей-хей ча м
наларын, станоктарын болгаш
гартарын тургускан, ажилда ч
дерилген чартып тазаны
болган бударуунун чамды
күш үер ажилдарын метанга
таазы-беле ууз ажыл кылда
деп, оратор диннаткан. Ивано
пес-таавымчылар Н. С. Хру
чоруткан чагазында боттарынын
ээлэгин—чеди чылдын кон
тургаларындаан ажыр 600
метр эки шынарлар пост
кылып бүдүр деп сөзүн эки б

СЭКП Төп Комитетинин Пленуму

(Түмүчү)

турарлар. Ол хуадагы кийриштер багыт Төрөн чурт 340 миллион метр пестерин алган илеткери өөрүчүгүр.

Коммунист күш-ажыл дээр шим-чөөшкн массалыг апарган. Ол шим-чөөшкн ала бистин бүтү фабрика-лаарыстың болгаш заводтарыны-тың коллективтери кийриш турар. Бистин чалгыс чер чурттуг алдар-лыг жаныс—Социалист Күш-ажылдык Маалымат Юля Михайлова на Вечерованын эгелекчи саалам-биле дерилгелерин бүтүрүчүлүгүн деңизин хуаа бетинде шимгелди-ри дээр чарыш улам калбарган, ону чеди чыдаш сөөлүг чыдаша чеди алгы көрдүгүн. Ол деңизин ак 32 мүн ачымчынар болгаш чамдык бүтүрүчү коллективтери чеди ал-ган. Күш-ажылдык бүтүрүчүлүгү бедидерин, техникум эки ачыл-лаарынын чар аргаларын пас-таа-чылар илереди, тын турар.

Кийирдег бедик негелдерин салышкан, бир эвес ол күш-ажыл-га азы хой-ниин ачылдына шыла-раан болза, ачылдыларын чогуу өйүлө мактап-шаннаары, алаа эш-хуузуна чыгыс сөзү чугаалаары чугула. Күш-ажыл турмуш үрөри деп чүд дээрли бис шада-ла уган бис. Эш-хуузу-биле бот-боттарыг дуалажырын мелеер билери бисте бедик-биле хөгжөн.

Эрги дериншикер пас-таа-ы улетпүрүн өздөсүн саалам турар деп М. В. Куликова он ийик чугаалаан. Чаа машиналар дугайын бис чугула күзөр бооп турарымыс харааңчыг-дыр деп ол меделген. Эрги хевирин машиналарын чүгө үндүрүп турар чүгө ийик. Чижээ, «Пензашыны» улазын эрер биче хемчээлди машиналар ач кэрэли. Амгы үенин негелдерин ол хан-дырбайн турар. Бистин өдө дерит-тигн эрги машиналарымыс элден улау бүтүрүчүлүгү чорукту ханды турар. Автоматчылыга болгаш машина туушчулугун талазы-биле ССРЗ-нын Министр Чөвүлелин-ни Күрүм комитети, а ол ийикши өртек-шнчиле ачылдырын дүшүт-

рер талазы-биле ССРЗ-нын Министр-лер Чөвүлелин Күрүм комитети пас-таа-ы улетпүрүн техника-биле өдө чепселдерин дүргөдир талазы-биле эргөжөч чугула хемчегелери алыр боор деп, пас-таа-ычылар иле-ген турар.

Партиянын ТК-ынын Плену-мунга күрүме улау-дугула улау ай-тырыгын чугаалажып турар-дыр. Чурттуг улау ачыл-агынын пар-тийжи улурутуганы экижиде бү-дүрүлгенин кураалыларын он долу-зу-биле ачылдыларын, продукция бүтүрүп үндүрүн көздөдиргеге болгаш коммунист тургучу-зу—бистин совет улау-дугула амы-ралчыг бедидер бедик көдө-ринге дуалаар деп, эш Куликова меделген.

Пленумун көжөжү хураанын төмүчүлүгү Азербайжанын Ком-партиясынын Төп Комитетинин бир-ги секретары эш В. Ю. Ахундов калып турган. Амгы бо Плену-мунга «ССРЗ-нын экономикаынын хөг-жүдөсүн болгаш улау ачыл-агынын-га партияжи улурутула» деп айты-рыгын тургусканы болза бистин пар-тиямыс чурттуу ленинчи оруктал-быжымы-биле болгаш хажык чокка баштап турар дөрөңин чар хер-чиле болуп турар. Бо дээрге—СЭКП-нин Программанын күседи-ричте, улетпүрү болгаш кедэ ачыл-агынын улурутуу—экижидер талазы-биле партиянын сөөлүг чыл-дарда боттандырып келген ол аажок улау ачылдырында логика талазы-биле үнүп кээп турар, чар базым-дыр.

Советтердин беш чыл ачыл-а-зынын дуржулаам оларын тур-гусканын сорулгаларын долу-зу-биле багыткан дээрин көргүзүп турар. Бо чылдын шыгыны шы-галдазын эркен колхоз-совхоз эр-гелдерин кедэ ачыл-агы бүтүрү-гезин улурутуу ханы амыралчы-г, доштон хевирлери тыбылган дээрин көргүскөн.

Улау ачыл-агынын улурутула-ны эе тургусканын таарымчалыг түнелдерин республика, област,

чыдааганнарын бирээни мында эртер демелген.

Н. С. Хрущевтин кедэ ачыл-а-гы айтырыгынын талазы-биле илеткелдерин болгаш чугаалаары эртенки болгаш техникаын че-диншикеринге дайып турар ам-гы үенин кедэ ачыл-агы бүтүрү-гезин айтырыгынын улау-дугу-лазын, хей талазын болгаш на-рынын көргүзүп турар. Ол ачыл-а-ларда кедэ ачыл-агынын хөгжү-дөсүн сорулгаларын бүтү тала-биле ачылдып кылдыган болгаш үн-дө-лөттөгөн. Ол чокта коммунист тур-гучу бообас ужурут кедэ ачыл-а-гы продукттарынын элек-чилдиге кол-кол оруктар көргүсү-рөн.

Хей чылдарын дургузунда, мы-рышай 1953 чылга чедир, эконом-каын колдарынын дугайында марксис-ленинчи чүд, уттулу-руп калып турган. Амгы бо Плену-мунга «ССРЗ-нын экономикаынын хөг-жүдөсүн болгаш улау ачыл-агынын-га партияжи улурутула» деп айты-рыгын тургусканы болза бистин пар-тиямыс чурттуу ленинчи оруктал-быжымы-биле болгаш хажык чокка баштап турар дөрөңин чар хер-чиле болуп турар. Бо дээрге—СЭКП-нин Программанын күседи-ричте, улетпүрү болгаш кедэ ачыл-агынын улурутуу—экижидер талазы-биле партиянын сөөлүг чыл-дарда боттандырып келген ол аажок улау ачылдырында логика талазы-биле үнүп кээп турар, чар базым-дыр.

Советтердин беш чыл ачыл-а-зынын дуржулаам оларын тур-гусканын сорулгаларын долу-зу-биле багыткан дээрин көргүзүп турар. Бо чылдын шыгыны шы-галдазын эркен колхоз-совхоз эр-гелдерин кедэ ачыл-агы бүтүрү-гезин улурутуу ханы амыралчы-г, доштон хевирлери тыбылган дээрин көргүскөн.

Улау ачыл-агынын улурутула-ны эе тургусканын таарымчалыг түнелдерин республика, област,

край бүтүз болуучу дуржулаамын кай көрүп турар, ынчангаш ону, чижээ, Азербайжан республика-нын дуржулаамы база багыткап ту-рар деп, эш Ахундов меделген. Ол Азербайжанын улетпүрүн, чер ачылдынын болгаш мал ачылдынын өздөсүнүн дугайында сав-түнер-ин көргүскөн. Оон-биле кады ор-тук, улетпүрү болгаш кедэ ачыл-а-гынын улурутуу талазы-биле рес-публиканын партия организациа-нын ачылдына шыгын четтестер-ин бар болуп турарын эш Н. С. Хрущев болуучу илеткелдине шын айтып деп, онзаппа меделген. Улетпүр бүтүрүлгезинин хөгжүдө-сүн темпелери чеди чылдын са-налгаларында жокудап турар, рес-публиканын кедэ ачыл-агынын шы-гыны жокудашканын ам-даа чылдагытканмаал, хевенни дүжүл болгаш мал ачылдынын продукттуу халык чавыс.

Оон ийик Ахундов, Азербайжа-нын хамия улетпүрүн хөгжүдө-сүн улау аргалыгын дугайын, Ленкоранын суптропиктиг зона-нын таарымчалыг херөв-климат байдалын ачылдыларын дугайын чугаалаан.

Республиканын партия органи-зацияларын чар организастыг структурасын ачылдып кылган бис деп оратор айткан. Улетпүр, ту-дуга болгаш кедэ ачыл-агыга партияжи улурутулган, а ол ыш-каш партия-күрөм контролин эки-жидер дугайында Н. С. Хрущевтин илеткелдине тайылбырлатыган саналдарын бис бүрүн-биле деткип турар бис.

Бүтүрүлгелерин эргелерин бол-гаш ачыл-агынын тускайлаа чор-ун калбартып дугайын эш Ахун-дов болуучу чугаазыгга элден хей чугаалаан.

Партия болгаш совет органнын чар структурасы улау ачыл-а-гынын кураалыларын долу-зу-биле ачылдыларын, бүтүрүчү күштер-ин дүргөн хөгжүдөсүн аргазын баар, а ол дээрге—коммунист материал-техниктиг базазын тур-гусканын он чугула чүгүл болур.

Ленинчи улуг принциптер—улус ажил-агыйынга партияжи удуртулганын үндөзүн

СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунга эш Н. С. Хрущевтин илеткел-биле чон таныжып эгелээн

Улуг-Хем районда

СЭКП ТК-нын Пленуму, бүгү чур-тааы ышкан, бистин республика-нын бүгү ачылчы чоннарын күш-ажылды болгаш политиктиг иле-лейин улам хайымчылгын үндүргөн.

Чер болгондан алдынып турар баштайгы меделер өзүгээр алырга, республиканын бүтү көлөктөр, сов-хозтар болгаш улетпүр бүтүрүлгө, ал-бан черлеринде ачылчы чонун кол-лективтеринин боттарынын эгелеш-кени-биле митингилер, хураалар бол-гулап, алаа чүгө чугаалаан кийилер, ТК-нын Пленумунга Никита Серге-евичинин илеткелин эш баштай ра-дионо, оон соонда солундарын эш кичөөгөй-биле болгаш улау өр-үшкү-биле секкил ханын динчаа-нын, илеткелде айттыгачан бүгү хемчеглер совет кийилерин амыл-рад дөңөшүн улам бедилериге, Тө-рөн чурттуг күчүзүн улам күш-тедилериге, коммунист тургузуш-кунун улам дүргөдиринге чыгыс салымчыл-биле долдуган, ынчан-гаш ону сажыс-сактыгын ханызын-дан өөрүшкүлү-биле деткип, ачыл-а-гыга улам кызыма ачылдыларын чугаалашкан, улам бедик көргүзү-пү чеди алгы деп хуадагылери ол митингилерге ап турар.

Улуг-Хем районда «УТК-нын 25 чылды» совхозтун Ак-Турт салбыр-нын ачыл-шнчилери мыла уруугар бажынына 100 уруугар чурттаар бажынын кылды дооска, СЭКП ТК-нын Пленумун ачылтыларынга холбаштыр анаа күш-ажылчы бел-дө илдирип тураскан, бичи уруугарга эки белекти бергенер. Туудуктарлар эштер Т. Досунчаа, Май-оол, маляр комсомолчу кыс Белекмаа олар тур-гун эки ачылды, өртектер чүд-а-дыр-биле шалынтканнар.

Ак-Турт салбырнын ачыл-ш-чилери Пленумга адал болууга бе-лгү хуадагылери митингте база алганнар. Чижээ, салбырнык мур-

накчы хойжуу эш Төмүш Көк-оол эркен чылын төрттүгөн хураганын бүрүн өстүргөн, хой бүтүзүгөн ортума-биле (тыва хой) 2,5 кг дук алган турган болза, Пленумун материал-биле танышкан 1963 чылда төртүр 100 хойга оонаштыр 100 хураган алырын хуадагын, хой-жу эш Кампак база мынд хуадаге-ни алган.

Салбырнык салычылар эштер Алды-кыс 1963 чылда саар илек-бүтүзүндө 1600 литр, эш Олчаакай—1500 литр сүт саап алган, илек кадарчы эш Кобулап 100 илекке оонаштыр 90 баязаны ап, менди до-руктурту эстериин хуадагын.

Улуг-Хемин раппозуну коллек-тивин октябрь 20-де митингге чыл-гаш, бараан саарылганынын чыл паланын декабрь 5-те күтүдөр деп хуадагын алганнар.

Районун ачылчы чонунун по-литиктиг болгаш бүтүрүлгени чорун улам иделей-билди, бедикте соци-алист хуадагылери түс-түс ачыл-шнчилерин ап турарын деткини-шкан, социалист чарышты улам калбартып күштелдирер сорула-биле, СЭКП-нин Улуг-Хем райкому малчынар хуунерин моон сонгаар улам бедик дөңөш, солун, ханы утка шынарыг эртеринин боттук хемчеглерин ап турар.

Ол-да районун «Х Улуг хураа» колхозун бүгү малчынарын кед-жөс болган. Олар СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумун ачылды улау өөрүшкү-биле уташканнар.

Эркен он айларда бистин мал-чынарымыс багыт эвес ачылдылар-дан. Илангыш кышка бедикте кы-бы-даа чылдардыгыннан эш 1 бол-ган № 3 фермаларынын коллек-тивтери 60 тонаа едекти, 300 цент-нер саванын, 400 ажыг центнер си-

генин бедикте, кышталарда бүрүн өөрүчү чедиргенер, СЭКП ТК-нын Пленумунга бистин белдөөс ол—деп, болуучу кылган илеткелдине колхоз баштаар черинин даргазынын ора-лачыны А. Холеник чугаалаан.

Маалым алыр продукциянын а-бекшилин тургузар дээр дөңөшөдө муракчыларын хураагын хун бү-рүтүрүп, чар-чаа аттар нежекип ту-рары өөрүчүгү. Саналчар комсомол-чу Т. Таразын, С. Мандалчываз, М. Бүрбүтү, О. Көк-кыс олар бот-таринга алган социалист хуада-гелерин долдур күсөдүп, бир саар илекке оонаштыр 1200—1350 литр чедир сүтү саап алганнар. Хойжулар Х. Намзын, С. Седжаа, К. Дүрбөк болгаш өскөдөр-даа бо ачыл-агы чылдында төртүр 100 хойга оонаштыр

101—103 хураганын менди до-руктурган, түс черин болуп дүктү хойларын бирээндө-не 1,7—2 кг дүктү кыргын алганнар. Кыштал калбарыг чылдыгашканын бү-рүн дооскап.

Колхоз баштаар чер болгаш пар-тия организациаы бедик көргүзү-дөргөн болган малчынарга өртектег белектерин тымыскамап.

Колхоз он айларда күрүнеге дук саар паланын 102 хуу, эштинин—93 хуу, сүтүнүн—85 хуу күтүскөн. Эш бисте сүтү чокку хуанерде күс-сөдирин малчынар хуунип алган. Ол ышкан малчынар моон сонгаар квалитет саамды социалист чарыш-тын түнелдерин үндүрүп чугаала-жы турарын шалтыртылганнар.

„Тере-Хөл“ колхоз

КУНГУРТУГ. (Радио-биле). Баа-Хем районда „Тере-Хөл“ колхоз Тө-рөн чуртка чымчак алдынып байлак олчаан чыл бүрү хой-биле кийрип турар. Ачылдында дуржула-нын быжыгашканын, колхоз бо алдыр сезонун эгезинде тайгал-дарже 130 кижини ийик ачкыр-ган.

Колхозчу ачылчыларын башкымыс кээп эгелен, ола багыт эвес. Мур-нал келген 15 ачылды 70 кижини, 460 ажыг дини болгаш өске-даа адуу чүдүлери экедген. СЭКП Төп Комитетинин ноябрь Пленумунга эш Н. С. Хрущевтин илеткелин колхозчу ачыл-шнчилер, тымышчы эрес ачыл-чылар танышкан, улам эки ачылды-ларын илереди турар. Келген баш-тайгы ачылдарын 12 киж баа ка-тап аштатылган.

1962 кедэ ачыл-агы чылдында „Тере-Хөл“ колхозтун малчынарын багыт эвес көргүзүлгелер болуп ту-

рар. Муракчы үлөгерге дайымы-шаа, социалист чарышты калбар-тканын түнелдине мал ачылчынын продукттарын бүтүр болгаш кү-рүнеге саар талазы-биле чыл ху-адагезин колхоз хуааа бетинде ачмы күтүскөн.

Бо чылын күрүнеге 154 тонаа эт саар турган, херек кырында 199 тонаа, дүктү хуадагезин 1,5 тонаа хойну, 110 тонаа сүтүн орун-га 124 тонааны сактап. Эш болгаш сүт саары урутулган турар.

Төп Комитетинин ноябрь Плену-мунга эш Н. С. Хрущевтин илеткел-бү-гү чуртта ышкан көдөңин ачыл-шнчилерин улам сөрүк кийрген. Кол-хозтун балык тула бригаданы чылда 300 центнер балык хуааа хуааа ху-ааа алган, оозун хуааа бетинде 320 центнер кылдыр күтүскөн. Артык бүтүрүлгезин өске-даа ачылдыларда ажы улау көдүрүш-кунүг калбарып турар.

Коммунист күш-ажылчы өг-бүлөсү

Тываын шагдыг коммунист-терин бирээни Кыргыз Базалович Ка-зын-оолу Улуг-Хем районун Жа-нов атыг колхозунда билбес киж жок болган ону конугу хуадагын. Оон чар-назын улактап-даа болза, ол төрөн колхозун ачылдына иделейкип кийрип турар. Ам үеде ол колхозтун складтарын танымы-лап, артыгын ниини өнүзүн карап өгү деп камгалып турар.

Хей-нигинин херээ дээр он ак-секкилдиг ачылды турарын бедик-биле үнелен, колхоз баштаар чери, СЭКП-нин райком эш Калын-оолу өртектер чүдүлөр болгаш мактап бижижтер-биле каш улаа шалып кел-ген.

Оон каалай, 9 уруугарын төрөш азырап өстүргөн, «Менин алары» орденнин бирги черге-биле шан-наткан. К. Дамыр угбай 59 харыг хирезинде Кыргыз Базалович-биле кады колхозунда анык өскөндө ту-дуга чок ачылдып турар. Бо ийи кыр

ганнар мында-ла магалыг аас-кежик-тигерин бирээни. Оларын өстүрүп аларынын оолдар, кыстары шүптүзү-ла калды-бир тускай өртемниг кийилер болуп, төрөн колхозунга. Аза-чуртууга ак-секкилдиг-биле бараан болуп турарлар. Оолдарында Липка мал эмчи, Херел-оол Совет Армия-нын офицери, Шом-оол агроном, Би-че-оол башки, Амра улаас эмчи сүргүлүн доозар.

Чокта чаа бо улау, аас-кежиктиг, күш-ажылчы өг-бүлөгө ийи даякыр байырдал болган. Улуг Октябрьын 45 чыл өнүн багырларын ху-неде Кыргыз Базалович 63 хар хаалаан.

Коммунист К. Б. Калын-оолун байырдыг өг-бүлөсү СЭКП ТК-нын Пленумунга күш-ажылчы биче эвес чедикшикериг ужурашканын, он төгүзүп шийтирлерин ачыл-ды улам боттандырап дээр чүдү-нишкенин ачылдып турар.

С. АРАПЧОР.

СӨӨЛГҮ МЕДЭЭЛЕР

Совет Социалистиг Республикаларнын Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинде

Куба Республикага хамарыштыр карантинин (буз-ээлешкинин) дүжүр дугайында АКШ-тын президенти Д. Кеннединин айтышкыны-биле холбаштыр, Нар-иб далайын районунга тургустунган айылдыг кри-зистин ужукуртарын уузунаарын доозар аргазынын иле-ретинин негелени-биле холбаштыр, ССРЗ-нын Министр-лер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев биле АКШ-тын президенти Дж. Кеннединин аразында чеди алдыгын дугуржуушкунга үндөзүлгөш, Совет чакан 1962 чыл-дын ноябрь 21-ден эгелеш дараазында хемчеглерин чор-дур дугайында айтышкынын ССРЗ-нын Камгала министр Совет Эвилелинин Маршалы Р. Я. Малинов-скийге берген:

1. дитер аразынын болгаш стратегтиг умуру-дузанын ракета шериглери бурун дайынчы беледен анаа дайынчы белекчел болгаш ачыл-чоруулапже шил-чир;

2. чурттуг зенит-ракета камгалалы болгаш агаарга камгалалдык хамчыг умуру чүдүлү бурун дайынчы беле-ден болуучу ачыл-чоруулаагынын болгаш дайын-чы белекчелерин анаа хевиринче шилчир;

3. стратегтиг умар чүдүлгө дайынчы белед турар бай-далды соксадор;

4. шериг далай күштери анаа дайынчы белекчелер шилчир, а суг адаа-биле чоруп флот болу-учу донтаамал турар черинге ээп келир;

5. кургаг чер шериглеринге бедиктен дайынчы белед байдалды соксадор;

6. стратегтиг умур-дузанын ракета шериглеринде, чурттуг агаар камгалалынын шериглеринде болгаш суг адаа-биле чоруп флотта назы эртенерин Совет Ар-миядан халарын соксатканын күш чок болдуар;

7. ССРЗ-нын Чепсектиг Күштеринде анаа шалыларын соксатканын күш чок болдуар.

Варшава керээзинин чурттарынын Каттышкан Чепсектиг Күштеринин Штавында

Кариб далайын районунда дү-жүрүлүгү чоруктуг таарымчалыг-биле холбаштыр база оон-биле холбаш-тыр Европада дүжүрүлүгү чоруктуг таарымчалыг-биле Варшава керээ-зин чурттарынын Каттышкан Чеп-

сектиг Күштеринин Кол командыла-чымы Совет Эвилелинин Маршалы А. А. Гречко болза Каттышкан Чеп-сектиг Күштеринин составында турар шериглерин болгаш флоттарын да-

йынчы беледин бедидер дугайында 1962 чылдын сентябрь 23-те докта-ап тургускан элден хемчеглери соксадор дугайында айтышкынын берген.

Кубага бүзээлешкинин дүжүр дугайында Макнамаранын дуаалы

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тын камгала министр Роберт Макнама-ра Кубага далай бүзээлешкинин до-дараан соксадор дугайында дуаала ноябрь 20-нын кежизинде берген.

Президент Кеннединин паралаа конференциямыс болган соонда дораан ол дугайын камгала министринин төдөлөкчизин динаткан.

Ассошиэйтед Пресс агентиледин

айтышкыны-биле алырга Макнама-раның дуаалы болза Кубага бүзээ-лешкинин боттандырып турар ко-рабдар анаа хемчеглери «до-дараан» эш кедирин баш бу-рунгаар айттып турар.

КОММУНИСТЕР түннөп чугаалашкан

Барыш-Хемчик районун «Шек-пэр» совхозунда партия органи-зациясы өтчүтүгү үенин дургузунда анык совхозтук экономикаын бы-жыгаштыр талазы-биле чамдык ачыл-дыларын кылган. Ол дугайын парток секретары эш Ооржа Манзырыкчи болуучу өтчүтүгү илеткелдине чуга-алаан. Совхоз күрүнеге тараа, сүт саар хуадагезин ачмы күтүскөн. Эш саар планын база күсөдир чыгашан. Ичээрлар парток совхоз-тун ачылдына бар четтестерин чыл-алыр дээр өй-шаада хемчеглер ап турган болза, ачыл-агы көргүзүл-гери оон-даа өй болуп турган. Ол дугайында коммунист партия ор-ганизациаынын өтчүтүгү хураалыг парток, оон секретарын, совхоз дирекциянын, ачылтын комитетин баа тускай эртенеринин шыгыны-зы-биле шүтүмчүлгөзөн.

Коммунист Михаил Чүдүм мын-ча дээр: «Бо чылын бис бүгү та-раа кулауларынын черин улау а-лырып турган тараан бис. Ол чорук дүжүткө дика таарымча чок сал-дары болган. Белектер алган чер чорудан тарылга ооздалан. Ичээрлар парток, совхозтун дирекция че-ри, кол агроном эш Шульгин оон чоругу түннөп үндүрүп, келир чыл-дын тарылгазына анык ачылдыла-рынын планын күсөдир ужурау-турган. Ону кылбазанар, анык а-чылдынын планын үнсөөнөр. Ол дээрге, келир чакы тарылгага база улау шаптык болганы ол-дур.

Совхоз бо чылын бир гектардан ортума-биле 6 центнер тараа дүжү-дүн алган. Дүжүт дээр дөңөшөдө совхозта ам-даа элден коошкан ол көргүзүп турар-дыр. Совхозтук кукуруза чалары 250 гектарга ку-лаа тарап, бир гектар орту-ма-биле 300 центнер поган мас-аны алган. Ичээрлар тараанын дү-жүтү чүгө куу болганмы? Оон кол чылдаганын болза, тараанын чыгыс алаалгазын эки организастаанын-да болуп.

Совхоз бо чылын төртүр 100 баш малга оонаштыр мыла эвеш чам малды алган дугайын комму-нист Таржаа болуучу салымыга чуга-алаан. Хой тарым боозадыр улау хараалыг ачылды совхозта эркен чыгыс мышкан бо чылын ба-га үскөн. Малдын уксааы экижип, продукттуу бедиди оон биче эве-ин-биле хамаржыр ужурау турган. Совхозтук кол зоотехник эш Ле-онтьев, кол мал эмчиси эш Шарха-нов ол дугайын чүгө сажып сал-дып турганмы? Олар мын-даа калбарылаа халаа хээр ачылдыр болуп турарын хураалга санал бер-ген эштерин шүтүчүлгөзүн чеп. Чер-черде херектин байдалын олар-ны билейти турары ынчангаш та-арылга эвес.

Коммунист эш Хулер-оол болу-учу салымыга совхоз күрүнеге 9 тонаа ажыг дүктү чедир бербөө деп чугаалаан. Оон кол чылдаганын дүк кыргылдазын багыт организаста-нында болгаш контроль тургусу-луна деп сажар херек. Күзүн хой

агарлашкынын база четпес органи-зациясы Совхозтук салбырларын-да партия эе организациалары, олар-нын секретарылары ол чугула айты-рыгын шоолуг-да сонугулар көрбөй келгенер.

Даг-иргек эвес болза...

(К Ы С К А Ч У Р У М А Л)

ХЕЛЬСИНКИ. Фин солуннар СЭКП

ХЕЛСИНКИ. Фин солуннар СЭКП-
ТН-ын Пленумтаа дугайндай
отчётту, Н. С. Хрущёвца илткел-
ийн доцталына дауг эгелер-бис
көскү черлерге парлаан. Кийи дуга-
йында сатыш-човашкын бүтү-
лү таарылгалардын кол сорулгана деп
«Кансан Угитес» бижик турар. «Со-
вет кижиян материалды болгаш
угаш-була хергеделерин докум-
бале хандыры, човнуа чуртталга
денеини үзүткел чок бедилери кы-
чөөнгейин төвүрге турар ужурау»
деп солук бижик турар.

БРЮСЕЛЬ. Бельги солундар
Пленумга Н. С. Хрущевтун илеткелигин
допулучалы жөскү чөдөргө парла-
лаа. Бо Пленумту сөзгү оң чыл-
дарда өк-ве чүгүдө болгаш ужу-лу-
залык Пленум кылдыр «Дибро Бель-
жик» деп буртуз солун үнелет тур-
ган. Н. С. Хрущевтун илеткелигин
допулучалы парлавыман. Совет
Эмелдегил чейли алган чедикшижи-
нери бар-да болза, улутунуру бол-
гаш көдө ажиы-агыны улам көдүр-
сү дөшө хөмчөдөргү кылдырып
партия көрүп турар деп. «Дибро
Бельжик» кемелдеп турар.

ГЛАГА. Голланд солунвар СЭБП-
гийн Программын Н.С. Хонгорын

ийдэл хүлээнзүтэж, н. С. Арсүтүгид иргэдийн парлывментын, иргэдийн Совет Эвдэллийнхэн чуртгайч чонунуу амьдрал байдалынхэн улаа эхиджидэр дэш кол кичээтэй аалш турарын дөмгөлдөр турар. Коммунистич партия совет улустуу амьдрал дөмгөлдөр моон сонгаарлаа бөмдөр дэш кол кичээтэй аалш дөп «Алгамейн Дагбөд» содуу айтш турар. Иргэдийнхэн «ССР-ни социалистич дөмгөлдөр күүтэг улустуу төв бөдлүр дугайнхэн» чургаалан ту-

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and a small dark spot near the top center. There is no text or other markings on the page.

(ТАЙЫЛБЫР)

